

LA SENYERA FEDERAL

Porta-veu de la Joventut Republicana Federal

Any II

REDACCIÓ: August, 14, baixos

ADMINISTRACIÓ: Plassa Olózaga, 10, ent.

No responem dels articles firmats.

Tarragona 5 Abril de 1908

Preus de subscripció

Catalunya y Nacions Ibèriques, trimestre, 1'50 ptes.
Estranger..... 2'00

Nom. 27

LA EDUCACIÓ LAICA

Escola de 1.ª Ensenyansa

Robolledo, 4 baixos

Ensenyansa científica y racional. Clases especials de repàs, reforma de lletra y preparació pera la 2.ª ensenyansa.

S'admeten recomenats y externs

Notes setmanals

Al entorn de la obstrucció

Ha sigut objecte de generals comentaris l'actitut, adoptada per quisquns dels diputats de la minoria republicana del Congrés, de fer obstrucció al projecte de llei d'Administració local portat a discussió pel *gettatore*, home públic senyor Maura.

Els comentarís haurán satisfet tots els gustos puig que han sigut en igual nombre els favorables que'ls adversos, pero nosaltres, no hi hem sapigut veurer en cap d'eils quelcom que volgués dir opinió ciutadana y en cambi hi hem vist forsa de lo que se sol dir esperit de secta.

Fins en el «Tot passant» del meritísim escriptor catalá En J. Pous y Pagés hi regalima aquest esperit.

Nosaltres no volém sentar plassa de definidors de actituts ni monopolisadors d'ideals pero creiem que quisqunes vegades les majorías son estupides—com digué un gran pensador—y que no sempre la raó sol acompanyar al nombre.

Hi ha altre cosa també en aquest assumpte que'ns ha cridat fonament la atenció y es que reconeguda per l'esquerra catalana la nocivitat, per Catalunya, del susdit projecte de llei, no haigí sigut l'esquerra catalana del congrés la primera en votarla y sostenirla la obstrucció a dit projecte.

Es, per ventura, que, repassat de nou, no conté la llei d'Administració local totes aquelles coses perjudicials a la vida colectiva de Catalunya, o es que ja en Maura resulta pels de la esquerra com pels de la dreta un perfecte governant a la catalana, al qui devém aplaudir y reverenciar baix pena de passar com a mals cataláns?

Si es així, valia la pena de haverho estudiat be avans d'emetre un criteri que aixéqués a Catalunya tota contra el projecte y el patrocinador, y si aixís no es, no podem comprendre a que ve aquest rebombori contra els obstruccionistes.

Nosaltres en som d'obstruccionistes y no creiem qu'essentne fem cap mal ni al partit a que pertanyém ni a la nacionalitat catalana que tan estimém. Aixís es com ho manifestarem al nostre digne diputat En Juliá Nongués pera que en el Congrés se fes ressó de les nostres aspiracions.

Del Mestre

Lecciones de controversia federalista

XV

España no fué una Nación sino bajo la espada de los conquistadores. Grupo de naciones había sido antes, y grupo de naciones volvió a ser cuando quisimos arrojar a los árabes del suelo de la Patria.

Por matrimonios de príncipes, y siempre con reserva de la autonomía, se fueron juntando nuestras naciones. El día en que se tocó esa autonomía, surgió al punto la protesta. Por esto se perdió en el reinado de Felipe IV, de Portugal, y faltó poco para que se perdiera Cataluña.

Vino más tarde Felipe V, y abolió la autonomía de los catalanes, los valencianos y los aragoneses; pero respetando de los aragoneses y los catalanes las instituciones civiles. Los fueros de los navarros y los vascos no los alteró ni poco ni mucho.

Al comenzar el presente siglo era aún tan vivo en todas las regiones el sentimiento de la autonomía, que cuando vieron arderamente invalidada la Nación por las tropas de Bonaparte y la hallaron abandonada de sus reyes, se erigieron en soberanas y soberanamente rigieron hasta que por su propia voluntad, crearon una Junta Central que sin perjuicio de sus funciones, dirigiese los intereses nacionales.

Esa Junta Central quisieron las regiones resucitarla en 1820. Alzaronse por ella en 1843 Cataluña, Zaragoza, León y Vigo, y sostuvieron, Cataluña sobre todo, una guerra donde hubo batallas campales, asaltos y rigurosos sitios. ¿Qué había de ser la Junta Central? La representación y la voz de las regiones.

No ha muerto nunca el espíritu regional en España. Hoy todavía se rigen por sus antiguas y especiales leyes civiles vizcaínos, navarros, aragoneses, catalanes, y mallorquines. Escasas son todavía las regiones en que no prevalecen sobre la ley escrita viejas costumbres. Hablan y cultivan además sus lenguas regionales: Cataluña, Mallorca, Valencia, Galicia y Asturias.

Obraba inconscientemente ese espíritu regional en la primera mitad de este siglo. Nosotros, los federales hemos venido después a encauzarlo, dándole una dirección fija y llevándolo a constituir la Nación toda sobre la base de la autonomía. Después de treinta años de continua propaganda ninguna influencia habramos ejercido en las regiones? Hemos hallado en el regionalismo eficaz ayuda, y hoy el regionalismo y el federalismo son esperanza de los pueblos; la única esperanza en la deshecha borrasca que la Nación corre.

Son fatídicos los augurios que sobre la suerte de nuestra España se hacen. Circulan por todos los ámbitos de la Península rumores alarmantes. No se vacila ya en apuntar la idea de que podá-

damos como Nación desaparecer del mapa.

Sólo despertando por la autonomía las fuerzas vitales de todas las regiones cabe realmente arrancar a la Nación del borde del abismo.

F. PI Y MARGALL.

Sava cultural (1)

Desde les gelades riberes del Nagold per ont patinejen els estudiants de Calw sens parar compte als 8 graus baix zero que *gosém*, desde aquesta frondosa Selva Negra del antic reialme de Wuttemberg (Estat federal de Alemanya) recordo als amics de LA SENYERA FEDERAL y heusaquí com Tarragona, sens darsen compte, junt ab mi camina per eixes fondalades de la cultura, veritable cervell de l'actual y moderna Europa.

Si no deixa dupte que'l cent per cent d'aquest veïns son cultísimos, tampoc es menys cert que'l nirvi del treball els ajermana, doncs a pesar de la cruessa del temps tot se mou y tot se remou al entorn de la meravellosa industria y quantiosa fabricació.

Com a prova de la tranquilitat d'esperit, ratllanta quasi ab l'indiferencia, no he pogut capir com ningú parla de política, ni de religió. Aquí tots els centres o be son de cultura general y especial, o be de economia, o be d'higiene. Res més preocupa als alemanys d'entre Baden y Baviera o millor dit, ab res més que aixó els entretien de les feinas del treball. Per ells aquestes ocupacions, com ni diríem els cataláns y que per els meus hostes d'avui no són més que recreacions, es la millor manera de refermar llurs criteris y progressar ventajosamente, oportunament, puig aquí, fa molt de temps no es axiomàtic l'anacrónica *magister dixit*.

Cal donar per descontada la preocupació antiga, que perdura per sort encara, de donar un palau a l'educació y una llar a la religió, com cal creurer que la munió d'homés d'aquestes germaniques terres pensarán de diferents y variades maneres y la llur llibertat de pensar fa de que cada hu, respectant ab mutualitat, vulgui'l temple en son sí.

D'aquí que l'art brolli ab vistosos y monumentals casarius ont s'acullen tots els fills d'aquests patriotes per un fi comú, un fi general, base d'una patria gran, intangible, integrada per infinitat de comtats, ducats, principats, reialmes de palesa unitat dins la varietat. A l'ensenyansa ho deuen tot y ab l'ensenyansa tot ho conserven.

Quantes vegades al passar per enfront d'un superb y ben tallat casariu he preguntat si era un temple o be un banc, un palau o be un teatre, ab aquell somris tan seu m'han respost: Es un gimnás!

Un gimnás aquí es una escola, y molt ben aplicat entenc el modisme, ja que está per comprobar que l'escola no sigui

l'únic lloc ont tant l'organisme físic, com l'afecció moral y com també les facultats de l'intel·ligencia, evolucionen repetida y metódicament desarrullantse paulatinament per arribar al estat ètnic agermanador de les diferents unitats que componen la bellesa de la vida.

El gimnás públic acull a tots els fillets de la germanívola Alemanya, mestres que'ls gimnasos particulars, que son nombrosos y tots subvencionats per el Estat, no sols pera tenir el dret d'inspecció, si que per premiar els esforços de la iniciativa individual, acullen a tots els fills del mon que volen aplicar llurs coneixements encarrillantlos a una especialitat determinada en l'ensenyansa.

D'aquí que sortits del establiment públic, qui no aspira a diplomarse en les Universitats, que son quasi tots, si descontém els de sanc blava, els militars o els marins de guerra, acudeixen febreros pera la conquesta del profit als centres culturals especialistes, quins de Comerç, quins d'Ingeniers, quins de Mecànics, quins d'Electricistes, quins de Manufacturers, quins d'Agrícols, quins de Náutics, en fi, de tots els coneixements aplicats a la veritat de la vida, al terme de quins estudis son diplomats y reconeguts per llur govern y finses al estranger.

D'aquests gimnasos ja'n parlarém més detalladament al tractar de sa organissació; per avui sols dirém que tots, dins la senzillesa de tracte y lariquesa de confort, genéricament parlant, tenen tot lo que falta als colegis espanyols.

Grans patis d'expansió, passejs y gimnasia, no gimnasia ortopédica, doncs aquesta está acaparada per establiments de curació pera'ls contrafets, gimnasia natural, rítmica, higiénica que's dona ab plé sol y ab aire pur; grans jardins ont no sé si admirar més el eumul de vegetació o si l'art de floricultura.

Salas apropiades pera banys, dutxes y irrigacions. Biblioteca. Museu de tot lo nacional. Gabinetes científics per tots els rams de la ciencia, però no com aquí ab aparells de joguina, pocs n'hi há, més tots funcionen continuament, s'aprofita el seu estat, son gabinetes-tallers.

Els salons pera classes, son veritables quadres per ses magnituts, son veritables nuclis de vida per la sanitat que un hi respira. Mes meravella'l mirarho que'l pensarho. Y tot gran y res miserios! No s'escatima una malla per l'ensenyansa; tot per ella, puig d'ella s'obté tot.

Per les ensenyanses, quins exemples no está a la mà, s'auxilien ab proyeccions cinematográfiques, que adjuntes ab la fácil y familiar explicació del professor, cauen plàcidament en el abonat numen del estudiant comprensiu, qui assisteix a l'aula desitjós d'esser un home, afanós de sebrer goijós d'igualarse al més alt dels ciutadans. Tinc que recordar qu'aquí se mideix als homes per baròmetre cerebral. El calificatú de gran in-espossa ni s'anteposa a nin-

(1) Vegís els nombres 17, 19, 22 y 23.

gú; o s'adjunta al hom fins la tomba o se l'hi nega per no mereixerlo.

Y no es falornia, hi podeu vindrehi aquí a Calw, ont soc per assumptes pedagògics que reclama'l meu «Colegio Modelo de Internos» de Sant Feliu de Llobregat, montat y similat ab aquests, dins nostra pobresa individual; poden palesament demostrar les meves noves un sens fi d'espanyols que recorren aquestes valls; poden sincerarme per quiscun deixeble catalá qu'aquí viu instruintse, pro tampoc es falornia que tot aixó que jo observo, estudio y admiro, sols es obra dels ciutadans, sols a ells s'ho deuen l'estat intelctual de que gosen, puig es práctica recepte entre aquests federales veins que *millor es preveure que curar*.

Ells recordant l'història han deduit y de la deducció han raonat que individualment tenien de socialisarse pera tenir un cervell únic. Avans no vingués una reacció forcosa s'han reaccionat voluntàriament de cara al sol, envers la llum, y l'han conquerida donant els medis indispensables para crearla, guardarla y expansionarla.

Heus aquí com es una vritat contraria al nostre adagi: «L'habit no fa'l monjo», es dir a *bon fi millor medi*, a gran cultura millor estada.

RAMÓN DE P. MARTORELL-FONT.

Calw (Wutemberg-Alemanya).

Del nostre programa

Garantits la vida y'l trevall; inviolables la personalitat, el domicili y la correspondencia.

No'ls sería possible, als sérs humans, disfrutar ni una mica de llibertat, si tot-hom pogués obrar al seu antoix, si arribés a imperar en el mon el jo de les persones que l'habiten. El llarg estudi de molts sigles ens ha demostrat que la rassa humana es imperfecta en sa part moral. El fort dominaria al débil.

Com mes gran es la llibertat que disfrutém, mes hem de sacrificar el nostre jo pel dels altres. Per xó, moltes persones donen facultats a altres poques perque'ls hi dictin lleis que restringeixin el seu medi d'acció particular pera garantir la vida de la generalitat.

Un poble trevallador es ric; no hi ha cap poble, que hi domini la vagancia, que pugui adelantar un pas cap a la ciencia sino que va degenerant fins que es desnatura o poc menos. Els grans progressos mundials se deuen a la part trevalladora, y d'aqueixa els obrers manuals son els que mes escarnida veuen la llur obra; son els que la societat se'n preocupa mes poc, deixant moltes vegades, sense respectar el dret que tenen a la vida, que se'ls atropelli injustament. Per xó nosaltres garantim la vida y'l trevall, aquest per considerarlo noble y altruista, l'altre perque sense la vida no hi ha trevall possible.

Encara qu'en l'actual societat ja hi hagi l'invioabilitat de les persones, del domicili y de la correspondencia, no hi es en el grau máxim que hi pertoca.

En nom de qualsevol autoritat, sense motiu justificat y fent cas omis d'aquesta invioabilitat, detenen y fins empresonen pels anys que creuen convenient, a molts ciutadans honrats; en nom de la justicia assalten domicilis, cap-girantho tot, sense que allí s'hagi comés cap malifeta; l'únic que s'conserva una mica en bon estat es la correspondencia, descomptant lo mal administrada que está.

A fi d'evitar aquests abusos, nosaltres volém inviolables la personalitat, el do-

micili y la correspondencia perque sigui un fet, no una fórmula mes o menys atractiva de dictar lleis.

J. Jové.

Les escoles de "Metralla"

Es en tots conceptes digne d'aplauso la creació, pel popular setmanari nacionalista *Metralla*, d'unes escoles catalanes gratuïtes. En aquest temps y en aquest país en que en lloc de destinarse un pressupost anc que fos regular pera crear forts y sólids els primers fonaments que deuen aguantar el casal veritable del poble, en lloc de destinar una bona soma pera l'educació del poble a que te dret, el Govern prefereix tirar els quartos a l'aigua, llenyar 200 milions sense treuren gens de profit, com si no costessin res de guanyar, com si'n tinguessin de sobres!... Quan oportuna va ésser la frase del regidor republicá de Barcelona Sr. López en un miting: «En lloc de esquadres de guerra, esquadres mercants es lo qu'hauríem de procurar tenir!...»

L'obra de *Metralla* de procurar ilustrar al poble gratuïtament, es gran y humanitaria y ha de mereixer l'aprobació de totes les persones que vetllen y desitjen l'emancipació del poble pel poble mateix.

Entre les moltes assignatures que com hem dit, se cursen gratuïtament, hi figuren les mes indispensables pera'l saber humá y ademés l'ensenyansa dels idiomes francés, anglés, italiá, alemany y esperanto. Properament s'hi dará un curs especial de Dactilografía (escriptura a máquina) y una série de Conferencies sobre Astronomia per l'eminent mestre En J. Comas y Solá, Director de l'Observatori Fabra de Barcelona.

Nosaltres, que tenim gran fé en l'eficacia de l'obra del poble pera'l poble mateix, hem de felicitar merescudament al valent confrare *Metralla* aixís com als distingits professors que donen lliçons en aquelles escoles, que, val a dirho també, son láiques.

El canto del minero

Sepultado en las profundas cavidades de la tierra, horadando como topos, vamos dando la existencia y al salir de nuestros picos, colocados en las cestas, los metales prodigiosos, los de rara consistencia se transforman en fusiles y se transforman en riqueza.

Se transforman en fusiles y cañones que aprovechan contra el triste proletario los tiranos que gobiernan con su cinica invidia los destinos de la tierra y al humilde proletario al esclavo de la gleva, al que todo lo produce le escarnecen y atropellan.

Los metales más preciosos se transforman en riqueza, en riqueza que unos pocos amontonan y acrecientan en perjuicio manifesto de la humanidad entera.

Esos son los que nos matan, esos los que nos condenan a gastar nuestra energia rodeados de tinieblas mientras ellos, los dichosos se expansionan y recrean

con el fruto del trabajo de los parias de la tierra. Es preciso que esto acabe, lo demanda a viva fuerza la legión de los ilotas. que vegeta a duras penas. bajo un suelo que produce con exceso las materias necesarias a la vida del que suda y del que huelga.

Nuestros picos y azadones, nuestras palas y piquetas pueden ser en caso extremo instrumentos de defensa. Y ¡ay! del que nos cierre el paso que la unión hace la fuerza y al empuje de los nuestros rodarán muchas cabezas! ¡Paso, paso a los esclavos, a los siervos de la gleva!

JORGE ROLDÁN.

Almas gemelas

(Novela)

I

Leonora, y su doncella Palmira, penetraron en el *Real*, al empezar el segundo acto de la célebre tragedia de Shakspeare, *Otello*.

El regio coliseo estaba deslumbrador de riqueza y hermosura. Mujeres ataviadas con elegantes y ricas *toilettes*, cegaban con el brillo de sus joyas a los espectadores. Aquel racimo de carne fresca, si acudia al templo de Orfeo no era para recrearse los tímpanos con las arrogantes y enérgicas bellezas de la música de Verdi; el teatro, era simplemente para ellas un lugar de exhibición, inmenso aparador donde los hombres abrían con lascivia sus ojos ante los descotados senos... como niños golosos a la vista de manjares exquisitos, deseando hincar el diente. Eso ocurría en el hemicycleo y en los palcos, sin dejar un momento en reposo los gemelos, acortando distancias que acrecentaban el deseo entre la gente *chic*, los *high-lives* de la sociedad galante. Los verdaderos amantes de la estética, arrobados por la música que en ondas sonoras subía hasta el *paraiso*, é infiltradas sus almas de sublime idealismo olvidaban las pompas mundanas, y sólo volvían a la realidad cuando el cuchicheo de voces acrecentaba; entonces un *¡pish!*... semejante al silbido que lanza la serpiente, salía de sus labios imponiendo silencio a los profanos.

Al penetrar Leonora, en el palco con un *frou-frou* de seda escandaloso, todos los gemelos la asaltaron, las damas volvieron las desnudas espaldas al escenario en el preciso momento en que Otello cantaba el *Desdémona* su amor grande, potente y rudo como el Océano, y un cuchicheo de voces igual que la marea cuando sube zumbó por toda la sala desesperando a los filarmónicos que no cesaban de lanzar el silbido de serpiente para imponer silencio.

Acostumbrada Leonora a tales manifestaciones, sentóse en uno de los sillones con la prosopopeya de una reina en el trono; de una bolsa de seda azul, sacó unos diminutos gemelos de nacar con montura de oro, y paseó su altiva mirada en todas direcciones.

Acababa el acto. La música gemía con convulsiones de agonizante; cayó la pesada cortina y un prolongado aplauso, resonando a huesos quebrados obligó a presentarse en el proscenio a los artistas. El público callado hasta entonces empezó a hablar en voz alta; las puertas de los palcos se abrieron con estrépito dando paso a visitas; de otros salían sus ocupantes al vestibulo para fumar, y en aquel zumbido de columna fijó Leonora sus ojos glaucos, rasgados, brillantes...

Sonrió a alguno que la saludaba con un signo de cabeza ó una sonrisa, y al volverse para mirar al otro lado de la sala, vió en el fondo del antepalco, opuesto al suyo, unos ojos como brasas que le miraban fijamente. Con el codo tocó a su doncella diciéndole:

—Fíjate en aquel antepalco, pero con disimulo ¿eh?

Palmira miró donde Leonora le indicaba.

—¿Viste?—preguntó esta.

—Sí.

—¿Son los ojos de un gato, ó que?

Palmira sonrióse y se limitó a contestar.

—Es un caballero, señora.

—Pues yo habria jurado...—y sin añadir una palabra más volvióse de espaldas, aquellas espaldas marmóreas, blancas como el armiño.

Habia sonado dos veces el timbre. El público empezaba a ocupar de nuevo sus respectivas localidades; los músicos sentados ante sus atriles esperaban al director dirigiendo miradas de tedio al escenario y bostezando de cansancio.

Leonora se aburría soberanamente. Palmira obtando mejor partido y sin comprender una palabra de la obra, soñaba la cama, cerrando los ojos con plácido beleño.

Acabó el acto. Leonora despertó a su doncella preguntándole:—¿No te extraña que Guillermo no haya venido?

—Aún falta un acto, señora—murmuró sin abrir los ojos.

—Lo que es la falta de esta noche no la olvidaré tan fácilmente ni se la perdo...

No pudo concluir la frase. La puerta del palco se abrió dando paso a un joven vestido a la *derniere*, con un monóculo en el ojo derecho, y que tendiéndole la enguantada mano le dijo:

—Perdone, bella Leonora, no haya venido antes a saludarla.

—¡Ah! ¿Usted por aquí Luis? Tome usted asiento.

—Mil gracias—y sentándose exclamó con énfasis, mirándola fijamente.—¿Se divierte mucho?

Leonora adivinando la intención se encogió de hombros:

—¡Pche! Sí, bastante.

—Estos artistas están hoy infernales, particularmente la tiple cuya voz afónica desfigura por completo su trabajo.

—¿No por cierto. Ha cantado bien.

—¿Y Guillermo, por donde anda?

—¡No sé!

Cambiaron algunas palabras más. Luis, al ver la frialdad de Leonora que sólo contestaba con monosílabos se despidió con mucha finura.

Al penetrar en su palco, los amigos que no le habían quitado ojo le asediaron a preguntas.

—Y bien. ¿Que te ha dicho la *patricia romana*?—esto lo preguntaba un joven rubio, en extremo delgado, especie de trovador romántico, y que, jactándose de irresistible entre las damas, no podía avenirse a que Leonora lo hubiese despreciado posponiéndole a Guillermo, su rival en el arte de la pintura y después en el mismo amor.

—Pocas palabras hemos cruzado. Me parece que está encocorada y tiene una mijita de *splin* porque no está su gatito...

R. HOMEDES MUNDO.

(Continuará.)

Sessió del Ajuntament

Ab asistencia de majoria de senyors regidors va celebrar sessió nostre Ajuntament el divendres a la tarde.

Després d'aprovarse els dictàmens que constaven al ordre del dia, va demanar la paraula el Sr. Guasch pera preguntar al Alcalde si era cert qu'hagués extès les cesantías al Secretari, Arquitecte y Fon-

taner, contestant el Sr. Prat, que efectivament, els havia deixat cessants en virtut del acord del Ajuntament, prè en la penúltima sessió. (Sorpresa general.)

El Sr. Guasch, pretén enraonar. El Sr. Prat diu que dels assumptes de l'Arcaldia sols ell n'és responsable y no pot consentir discussió.

El Sr. Cavallé, que havia demanat la paraula, intervé en el debat produintse un viu incident entre l'Arcaide, els senyors Guasch y Cavallé. Per fi aquests dos senyors regidors fan constar que protesten del procedir del Arcaide per considerarlo altament arbitrari, ja que la llei municipal declara qu'es de la exclusiva competencia del Ajuntament la destitució dels tres empleats y no existeix cap acord municipal que l'autorisi, declinant tota responsabilitat que per la resolució de l'Arcaldia pugui cabrer als regidors.

Els Srs. Pallarés, Cuchi, Fontcuberta, Nin, Perulles y Vidal s'adhereixen a les manifestacions dels Srs. Guasch y Cavallé, axecantse tot seguit la sessió.

Com poden deduir nostres lectors, en la sessió que resenyem va evidenciarse una de les més grans arcaidades que mai se haigi pogut concebir. Quines seran les conseqüències? No seria difícil apuntarles, pero deixem qu'el temps s'encarregui de definirles. Nosaltres estem al costat dels regidors que han combatut a l'arcalde perquè no podem ni devem estar conforme ab l'unicu procedir seu, ja que aquesta campanya no ha obeit gens ni mica a un fi administratiu, ni moralisador y ademés ha sigut ajudada y casi dirigida per un fracassat de la política y que darrerament va ser objecte d'una derrota aplastant. Bon profit els hi fassi a tots y que hi vagin depressa perquè hi ha dalit de fer dissabte y netejar per sempre més tanta inmundicia...

De teatres

Centre Catalá

La xamosa sala d'espectacles d'aquesta societat se veje el diumenge darrer molt concorreguda ab motiu de representarse l'emocionant drama en cinc actes *Carlos II el Hechizado*

La obra, que'ns pinta ab un fet del Sant Ofici el procedir dels aborribles inquisidors, va aplaudirse de debó y fins algú entusiasmata va demostrar el seu odi per quiscun dels personatjes...

En el conjunt s'hi notava que'l drama havia sigut poc ensajat. La Srta. Assumpció Crespo, prou coneguda del públic tarragoní, ha progressat molt en el art dramátic y en son paper de *Inés* se portá bastant bé. El Sr. Puntós, estudiós com sempre, pero no ens va agrair tant com en *Juan José*. El paper de *Fray Froilán* el va interpretar tal vegada ab una mica d'exageració... Els demés aficionats tots molt discrets, si bé algú d'ells no gaire segur del paper, com el Sr. Tremunt (*Rey don Carlos II*)

No's desanimin ni els veteranos ni els debutants d'aficionados, que poc a poc se va lluny.

Plecs y esquinsades

Pera *La Reconquista*.

Una vegada més hem de repetir al esmentat confrare la certitud dels fets que exposarem en edicions anteriors respecta a lo ocorregut en els convents o edificis dels parcs Carmelites y *Chartreuses*, renovantli al propi temps que tenim proves de tot lo que exposavem.

Respecte alló de INFORMAR y DENUNCIAR l'argument que emplea *La Reconquista* es senzillament infantil (no'l califiquem d'altra manera porque no s'enfadi). Clar que si un exposava que Fulano de Tal havia robat un rellotje y NINGU MES HO SABIA hauria comés una DELACIÓ pero SI FOS PUBLIC que Fulano de Tal

l'havia robat, el que ho digués no faria més que INFORMAR.

Y com que'l fets exposats per nosaltres son ben públics apliqui el confrare la llògica.

En quant a lo exposat pel jove poeta vendrellenc, com ell mateix afirma que escrigué la poesia com a vendrellenc y no com a republicà, ens creuríem dispensats de contestar, pero (sempre hi han peros) si be nosaltres no creiem que per assaltar una població sigui precis posarse guants blancs, el qu'aixó escriu ha vist caure de un cop de culata al cap a un cabo que mata (sense deshonrarla) a una noya de divuit anys.

Y com a punt final hem de fer present a *La Reconquista* que no hem cregut mai que l'haberse constituït en aquesta ciutat la Solidaritat Catalana fos causa pera que els qui en formem part haguessim de callar les veritats.

Hi entrarem ab molt d'entusiasme pero no ens doldria el sostirne tan prompte com vegessim que'l callar ab raó es causula indispensable pera'l seu manteniment. Creiem que aixís es com verament se fa patria.

Y donem per acabat l'incident.

El pobre don Clodoaldo está que la camisa no li toca a la pell, ab motiu de la causa que se li segueix pel article titolat «Era Catalana»

Pobre home! Ell tan valent, *ex-heroe* y tot, tremolar per tan poca cosa! Vaja, calmis y no tinga por que'l *papu* no sel menjará.

Aun colea...

A Lisboa s'ha descobert un nou complot per atentar contra la vida del rei Manel I. Per lo vist, els portuguesos posats a fer feina no s'entretenen.

Els catòlics de Barcelona desde fa uns quants dies que treuen foc pels caixals, pel motiu de que en aquell Ajuntament se presentá el projecte de creació de un presupost de cultura pera establir escoles que tendeixin a l'educació del poble. Y funden els catòlics els seu disgust, porque en les escoles aquelles, no es obligatoria l'ensenyansa de la religió verdadera, segons ells.

Jo no veig el per què de tanta alarma. Per ventura es catòlic el poble de Barcelona? Ah, no senyors! La inmensa majoria son com jo, que no'n tinc cap de religió, ni crec que me'n sigui necessaria cap pera ser un digne ciutadà. No están contents encara aquells senyors en que aquella assignatura sigui voluntaria, com ab molt bon acert está així establert? Ja han passat els temps de l'imposició forcosa de la religió.

Es aixó un cas de conciencia que no'ns hi podem internar. Pensa com vulguis y respecta als qui no creuen com tu. Aquesta es la qüestió!

El pobre *Diario del Comercio* está tan furios que diu que casi tots els diaris de la nostra ciutat han perdut els estrebs.

No saben per què ho diu?

Perque nosaltres varem fer perdre la barra y un gotet que li feia de menjadora.

No s'apuri, home, no s'apuri que ab els *hombres de otros partidos* que diariament entren al seu campo ja tindrán ferratge mes que suicient pel seu gasto.

Nadie se muere hasta que la trinitat quiere.

Solts y noves

Ab motiu de procedirse a la reforma y reparació de la sala d'actes del Centre Federal, s'han tingut que suspendre les conferencies que tan acertadament va iniciar la Junta d'Acció Política de la nostra Joventut Federal.

Tan prompte com acabin els treballs de reparació se renusaran les esmentades conferencies.

La millor contesta que'l *ex-abrupte, excelent solidari* (?) V. Estrém, de Falset, ha fet desde les columnes de *Catalunya Nova* en sa darrea edició es transcriure a continuació el di-tamen que copiém del *Diario de Sesiones*, apèndice 10 al nombre 181, que textualment diu aixís:

«La Comisión nombrada para dar dictamen acerca de la proposición de ley va-

riando el trazado de la carretera de Falset á Vilella baja, tomando en consideración lo presupuesto, tiene el honor de someter á la deliberación y aprobación del Congreso el siguiente

Proyecto de Ley

Artículo 1.º La carretera de Falset á Vilella baja por Gratallops será construida desde la estación de Marsá, pasando por Falset á Vilella baja con un ramal del puente de esta carretera al pueblo de Marsá.

Art. 2.º Para el cumplimiento de esta ley se observarán las prescripciones de la Instrucción de 30 de Marzo de 1903 y demás disposiciones vigentes.

Palacio del Congreso 1.º de Abril de 1908.—Julio Burell, El Marqués de Tamarit, Francisco Pi y Arsuaga, Laureano Miró, Julián Nougués, secretario.»

Ha passat a les parts per calificació la causa que per atentat a l'autoritat se segueix en contra del regidor federal En Pere Redón.

Se creu que a darrers del pròxim mes de Maig, tindrà lloc el judici oral en aquesta Audiencia.

El vapor «Alfons XIII» ha conduït a Espanya els restos del egregi poeta gallec En Curros Enriquez.

Nombroses comissions y públic han anat a rebrel, preparantse pel dia 8, que será l'onterrament, una verdadera manifestació de dol.

Des d'hare ens hi associem nosaltres.

Ab la major sorpresa ens hem enterat de que ha sigut *sobreseida* per aquesta Audiencia la causa que per el delict de estafa se seguia en contra de la Fàbrica de Gas y Electricitat d'aquesta ciutat, en virtut de la denuncia, plenament comprovada, que en sessió pública del nostre Ajuntament feu el regidor federal En Pere Redón.

Atentament convidats pels consignataris de la casa *Lloyd Sabaudó* en aquesta plasa, visitarem el dimecres passat el magnífic vapor «Príncipe di Udine» que feia el viatge inaugural ab nombrós passatge pera Buenos Aires.

El «Príncipe di Udine» es un barco montat ab tots els moderns adelantos donant moltes comoditats als passatgers.

Ab tot y esser de nit, la seva arribada al nostre port, fou visitat per nombrós públic.

Continúa essent Conseller de la Fàbrica de Gas y Electricitat d'aquesta capital, l'actual arcaide de R. O. En Josep Prat y Prats, malgrat esser completament incompatibles els dos càrrecs, segons disposa la llei municipal y diferents sentencies del Tribunal Suprem, que clarament prohibeixen que pugui esser regidor ó Arcaide un individu que formi part del Consell de Administració d'una societat que tingui arrendat un servei públic.

Zero y van mil.

Senyar arcaide: Els carrers del Port altre cop estan intranzitables: la pols está a munts essent de dordre que no's reguin tenint tan prop l'aigua. Esperém qu'ordenará a la brigada el promte arreglo, puig ara que comensa la calor s'hi faria impossible viurehi.

L'Arcaide de R. O. s'ha venjat deixant cessants als empleats municipals senyors Nogués, Pujol y Henriquez, com-ent una verdadera arbitrariedad, ja que ha fet cas omis del acord del Ajuntament.

Ha mort a Barcelona'l distingit compositor catalá En Francisco Alsina. La pèrdua de l'eminent músic, l'han sentida vivament tots els filarmònics catalans y casi bé pot dirse tot el poble catalá, puig tenia molts admiradors.

Que reposi en pau l'insigne patrici.

Sembla mentida que cada dos per tres se hagi de cridar l'atenció del Sr. Arcaide sobre les formes gens correctes ab que quiscuns dels seus subordinats nocturns se dirigixen a ciutadans que no cometen altre delict que'l de divertirse honestament.

Sr. Arcaide: no'ls hi podria proporcionar a n'aquesta gent un Tractat d'Urbanitat pera que n'apreguessin un xic?

Només un xic, eh?

El setmanari *Lo Geronés* ha sospès la seva publicació per tres mesos pera convertir-se en diari.

Algúns elements de la «Unió Democrática Nacionalista» d'aquesta ciutat han constituït el «Grup Futurista» quin objecte es el de donar un fort impuls a la propaganda de les idees nacionalistes.

Aquesta nit tindrà efecte el primer dels actes organitzats per aquell Grup, que será una conferencia que anirà a càrrec del Sr. En Eugeni Xammar, de Barcelona, qui versará sobre el tema «Estètica social y nacionalisme».

Prometem assistir a tan important acte y felicitem sincerament al Grup Futurista.

CLÍNICA Y CONSULTORI

PERA LES ENFERMETATS DE LA DONA

Vies urinaries, Cirujia operatoria, parts electroterapia y análisis micro-químico d'orina y productos patológicos

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

Doctor Rabadá

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Doctor Fargas y Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta: De 10 a 12 y de 5 a 7.—Pera obrers, de 7 y mitja a 8 y mitja nit.—Pera'ls pobres, franca, los dilluns, dimecres y dissabtes de 12 y mitja a 1 y mitja.

Rambla Castelar, 31, principal

LLOYD SABAUDO

Societat anónima capital 30.000.000 de francs

De Tarragona a Buenos Aires en 15 dies

ab el nou, gran y luxós vapor de 14.000 toneladas de desplaçament

TOMASO DI SAVOIA

que sortirà del port de Tarragona'l 30 del corrent

Se donan passatges directes desde Tarragona pera Montevideo (als mateixos preus que pera Buenos Aires), Santiago de Xile, Valparais y altres punts del Sur-América.

Aqueix vapor, expressament construït per la línia del Mediterrà a Buenos Aires, ofereix als senyors passatgers quantes comoditats, ventatjes y confort desitjarse poden, per qual motiu ha obtingut ràpidament la preferencia d'aquells.

Telégraf Marconi. Hermoses instalacions pera 150 passagers de 1.ª classe, tres cubertes pera passeig. Camarots de gran luxo ab departaments cada un pera bany, quarto dormitori y saló. Llits no sobreposats. Grandios menjador ab petites taules separades. Salons de fumar, pera conversació, de música y toilette. Bar. Jardí de hivern. Salons separats de recreo y menjadors pera nens.

Còmodes instalacions pera passatgers de 3.ª preferent.

Els dormitoris pera'l passatge de 3.ª són espaciosos, alts y convenientment ventilats; el menjar se'ls serveix en grans menjadors y no demunt de cuberta.

INFORMES A TARRAGONA:

Pera passatges, senyors Cox y C.ª, carrer de Mar, 1.

Pera càrrega y despatx del vapor, senyors Terré y Casanovas, Rebolledo, 17.

A Barcelona als senyors Cox y C.ª, Passeig Colón, 20, 1.ª

L'oido als sords

Sorolls y derrames de les orelles.—L'acció de l' AUDIPHONE invisible. Innombrables cures.

El descobriment de l' AUDIPHONE invisible pera la curació de la sordera, dels sorolls y remors de les orelles, que a Fransa y a l'extranger ha causat la més gran emoció, el periódic *La Médecine des Sens* la descriu magistralment y la nova edició ilustrada que acaba de sortir, deu posseir-la tothom.

Dels importants articles publicats per aquell periódic, sobresurt especialment: «Estudi erudit dels sentits de l'oido y ls seus orgues».

L'origen y l'exposició de l' AUDIPHONE INVISIBLE; modo de funcionar y son empleu; acció curativa en les afeccions de l'oido.

COM S' ESDEVÉ SORD: correlació inevitable entre la gola, el nas y les orelles; *varies causes de la sordera*, etc. Un estudi científic de l'anatomia fisiològica de l'orella donant l'exacte funcionament de l'orgue auditiu, etc.

D'ont provenen els remors, els rodaments de cap els derrames de les orelles, etc.

En fi: baix el títol de *Tribuna de les cures*, un grapat d'observacions curioses, de explicacions commovedores, triades de les més interessants cures y les més recents relatives a la sordera, als remors, derrames d'orelles.

Ab el fi de propagar les excelencies de l' AUDIPHONE invisible y del procediment de l'Institut de la Sordera, cada dia

SE REPARTEIX GRATUITAMENT

el periódic *La Médecine des Sens*. Els lectors qu'encara no l'hagin rebut, se'ls prega 'l demanin desseguida al Director de l'Institut de la Sordera, 19, rue de la Pépinière, París. *La Médecine des Sens* se'ls hi enviarà franc y sense cap gasto. Con sultes, tots els dies de les 10 a les 12 del matí y de les 3 a les 5 de la tarde.

LINEA REGULAR DE GRANS VAPORS

IBARRA Y COMPANYIA Societat en comandita

SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilles, Almeria, Málaga, Cádiz, Sevilla, Bonanza, Huelva, (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina), Vigo, Marín, Villagarcia, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes, Sant Sebastiá, Bayona y Burdeos.

Servei ràpid eventual pera l' Nord d' Espanya, ab escala en els ports de

Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao.

S' admet càrrega y passatger a preus reduïts.

Sortirà d'aquets port el pròxim dijous el magnífic vapor espanyol

Cabo Palos

de 2.500 tonelades, capitá Antonio González. Admetent càrrega y passatgers pera 'ls esmentats ports.

Consignatari a Tarragona:

En MARIÁN PERES

CARNICERIA

DE

JOSEP RIBAS

Carn fresca de bou, moltó y anyell.

Se serveixen tota classe d' encàrrecs y provisiones.

Cos del Bou, nom. 12.—TARRAGONA

PASTISSERIA Y COLMAT SARAH BERNHARTD

DE

LLUIS RIOLA

Gran laboratori de rebosteria y tota classe de pastells pera bodes, bateigs, etc.—Complet, assortit en capsets especials pera bombóns.—Objectes de luxe, xampanyns vins y licors del pais y de l' extranger.

Sant Agustí, 19.—Tarragona

FÀBRICA DE BRAGUERS

Y DE

Aparells ortopédics (trençats)

Son molts els que venen braguers pero molt pocs els que 'n saben construir. Costa molt colócar un braguer, pero mes encare saberlo construir, puig avans de colócarlo b es indispensable saberlo construir porque sense la ciencia y practica de construcció mal se pot adquirir la de colócatió.

No us deixeu atraure per aqueixos aplicadors de braguers que desconeixent per complet l'ur construcció, annuncien la radical curació de les hernies o trençadures.

EL BRAGUER ARTICULADOR-REGULADOR sist. ma Montserrat, es el mes practic y modern pera la retenció o curació de les hernies per cròniques y rebelds que si guin.

Grans existencies de braguers petits de goma pera la radical curació de les hernies congénites o de l' infancia y tot lo que 's refereix a Cirurgia y Ortopedia.

Casa Montserrat, Unió, 34.—Tarragona

BODEGA VINÍCOLA

DE

DALMAU Y NIN

Especialitat en vins de taula, Pais y generosos a preus módics. Únic diposit a Tarragona dels acreditats vins dels magatzems de Xerez Sanch z Romate, els quals s' expendran a preus sumament econòmics.

SE SERVEIX A DOMICILI

Teléfon nom. 67.

3, S. Agustí, 3.—Tarragona

GRAN FÀBRICA DE CALSAT

PERA PÁRYULS

DE

CAVALLÉ Y MARQUÈS

CASA FUNDADA EN 1889

Afores de S. Francesc, 94.—TARRAGONA

PALLEJÁ FOTOGRAF

UNIÓ, 18

Casa fundada en 1863

Edifici construït exprofés pera fotografia.

Reproduccions, ampliacions, postals, etc. y tota mena de treballs pels procediments moderns mes perfeccionats.

LA JOYA DEL CENTRO

DE

JOSEP RIOLA

22, Rambla de Castelar, 22.—TARRAGONA

Vins de taula, Priorats, Rancis y Generosos.— Oli pur de oliva.—Gran assortit d' ampolles de licors y aguardents de superior calitat a preus molt econòmics. Xampany desde 3 a 10 pessetes l' ampolla.

SE SERVEIX A DOMICILI

AIGUES Y SALS DE MEDIANA DE ARAGON

Aigua mineral-natural purgant.—Preu de la ampolla: 1 pesseta. Sals naturals purgantes, depuratives, diuretiques, aperitives, laçsantes, obtingudes per evaporació espontània de l' Aigua de Mediana de Aragón.—Preu del frasc 2 pessetes.

Capseta Ideal La millor purga a l' alcans de tothom.—Cada capseta conté 25 grams de Sals Naturals, Purgantes de Mediana de Aragón; dosis més que suficient pera una purga: Preu 25 cèntims la capseta.

Sals Naturals perfumades al Thymol pera loció y bany. Sulfatades sódiques, obtingudes per evaporació espontània de l' Aigua de Mediana de Aragón.— Pots de 1/2 kilo, 3'50 pessetes; 1 kilo, 6 pessetes

Barrils pera 3 banys, 12 ptes.; 5 banys, 15 ptes.; 7 banys, 18 ptes.

Tolietto íntimo de les senyores. Irrigacions vaginales y rentats vulvars ab la solució de les Sals Thymolades, son lo millor remey y més efíacs desinfectant pera prevenir y curar les afeccions de l' aparell genital femení.

CAPSETA SALUS contenint 6 paquets pera 6 irrigacions, 1 pesseta.

Sals del Pilar pera preparar la més estomacal y econòmica Aigua de Taula. Sens rival en les afeccions del paidor, feige, ronyóns y ventrell. Caixa de 10 paquets pera 10 litres d' aigua: 1 pesseta.

Únic diposit en aquesta provincia: P. REDON. Plassa d'Olózaga, 10, entressol, TARRAGONA